

Är du sakkunnig i en aktuell fråga? Sänd ditt inlägg till debatt@di.se Bifoga högupplöst porträttfoto. Textlängd 2 500–6 000 tecken inklusive blanksteg.

Lärarförbunden lånar ut sig till LO för att driva vidare vänsterns starkt ideologiserade skolpolitik om att jämlikhet ska prioriteras i skolan. Beprövad erfarenhet och modern forskning visar att fokus snarare måste flyttas till den enskilde lärarens ansvar och förmåga och elevernas flit och arbete, menar **Barbara Bergström** och **Hans Bergström**.

Likvärdighetsagendan ger inte en bättre skola

”Likvärdig skola” är temat för en stor konferens denna tisdag, ordnad av Landsorganisationen tillsammans med de båda lärarförbunden. Vad

de tre organisationerna vill framgå av ”Likvärdighetsagendan”, som de lade fram i januari 2017. Huvudinslag i programmet är att avveckla dagens system för fritt skolval, stoppa möjligheten för föräldrar att ställa sina barn i kö till friskolor, förbjuda aktiebolagsdrivna friskolor (som tar hand om 70 procent av friskoleeleverna), överge nu rådande princip om ”lika villkor” för beräkning av skolpeng per elev samt att framhålla ökade resurser som kardinallösningen för skolor som inte fungerar.

Åsa Fahlén, ordförande för SACO-an slutna Lärarnas Riksförbund, slår i en debattartikel i Aftonbladet (3/11) ”larm om kaos i förortsskolorna”. I artikeln saknas följande frågor:

- Betydelsen av starkt ledarskap i skolan, för att samla alla vuxna att gå i samma riktning.
- Bristen på ordning och disciplin för skolan som arbetsplats.
- Behovet av fokus på ämneskunskaper och höga akademiska förväntningar på alla elever.

Fahlén är i stället helt inriktad på insatsresurser, däribland också minskade klasstorlekar. Alla som kan något om skolekonomi vet att detta är en extremt dyr reform. Om den genomförs i nationell skala kräver den tusentals fler lärare samt nya skolbyggnationer, detta inför år då vi redan har svår brist på kvalificerade lärare och ett behov av ca 1000 nya skolor i grundskolan. Forskningen säger att sänkt klasstorlek, om den inte är drastisk, har obetydlig inverkan på skolresultaten. En anledning är att de lärare som skulle behöva tillföras för att genomföra projektet som regel är mindre kvalificerade än de som redan finns.

Lärarnas Riksförbund har varit ämneslärarnas fackliga organisation. Det har genom alla år inneburit envetet vaktslående om de goda ämneskunskaperna och att ställa de akademiska kraven i centrum för skolan. Under företrädare som Thomas Johansson, Metta Fjelkner och Bo Jansson har det också innefattat krav på en sådan ordning och disciplin i skolan att lärare kan undervisa och elever lära. Brister i sådana händelser har inte ursäktats med elevernas sociala bakgrund eller brist på pengar. Förrän nu.

Under 2017 har det kommit väsentlig forskning som visar att den svenska skolans huvudproblem handlar om det paradigm som har

Vägen till en bra skola för alla går via en bestämd brytning med flumskolans föreställningar, menar textförfattarna.

”Kampanjen för ”likvärdig skola” har som enda effekt att fördröja den omprövning som är nödvändig av den grundläggande synen på skolans uppdrag för fostran och kunskap.”

fått dominera skolpolitik, lärarutbildningar och myndighetssyn efter märkesåret 1968.

Maria Jarl med flera visar i studien ”Att organisera för skolframgång” att skolor med ungefär samma elevsammansättning kan ge högst olika studieresultat, beroende på hur skolan leds och vilken kultur som råder. ”Vi ställer oss frågan”, skriver dessa göteborgsforskare i utbildningsvetenskap, ”om det är rimligt att så stor vikt fortfarande fästs vid faktorer som handlar om elevernas bakgrund.”

För att vända svensk skola, måste man titta på skolan som sådan – vad den gör och inte gör. Föreställningen att det mesta bestäms av ingångsvärden som resurser och elevkårens sammansättning är helt enkelt felaktig. Den är därtill också moralsänkande, genom att låta skolor ursäktas sig med omständigheterna.

I boken ”Kunskapssynen och pedagogiken”, med Magnus Henrekson som redaktör, visar författarna hur den styrande skoleliten systematiskt vägrat ta till sig modern biologisk kunskap, bland annat om den lärande hjärnans behov av lugn och koncentration. Förödande har också varit nedvärderingen av ämneskunskaperna och den ämneskunnige lärarens auktoritet. Dessa ideologiskt drivna försummelser har slagit extra hårt mot elever som saknar utbildningstradition hemifrån, särskilt pojkar, som professor Martin Ingvar länge påpekat. Ekonomen Anna Sjögren har visat på samma effekt av borttagandet av betygen på 1070-talet (IFAU Rapport 2010:8). Kaoset i många skolor har också skrämt bort många från läraryrket, vilket nu förvärrar de problem som skapats av den stora migrationsvägen.

I en intervju för Dagens Samhälle (17/8, 2017) uttalar Peter Fredriksson, ny generaldirektör för Skolverket, överraskande några starka sanningar: ”Skolan lider egentligen inte brist på pengar. Det som saknas är snarare ett tydligt fokus på elevernas lärande, uppföljningar och personligt ansvarstagande.” Pengar kan rentav förvärra skolans problem, noterar Fredriksson: ”Ansaret skjuts över på någon annan. Om man ser sig som hjälpbehövande kan det skapa en kultur där man inte kavlar upp ärmarna och gör det man ska.... Det finns många exempel på att mer resurser kan leda till en sämre skola.”

Om Skolkommissionens förslag har Martin Ingvar sagt det väsentliga: ”Om man kör i fel riktning, hjälper det inte att öka farten.” LO, Lärarförbunden och Vänsterpartiet har numera ungefär samma program för svensk skola. Men de kör i fel riktning. Skolkommissionen har enskilda goda förslag, men gör inte upp med det paradigm som har sänkt svensk skola. Skolkommissionen bildar inte grund för en nationell samling för den svenska skolan, även om någon på OECD kan ha bibringats den föreställningen. Kampanjen för ”likvärdig skola” har som enda effekt att fördröja den omprövning som är nödvändig av den grundläggande synen på skolans uppdrag för fostran och kunskap.

Den legendariske professor C. Northcote Parkinson formulerade en ”svensk lag”, av innebörd att man kan missa ett sidomål om man inte fokuserar på rätt huvudmål. Widar Andersson, den socialdemokratiska redaktören, var inne på samma tema när han i Folkbladet Östgöten (15/9) skrev: ”En skola där målet är kunskap till varje barn skapar förutsättningar för jämlikhet och rättvisa. En skola som siktar på jämlikhet skapar förutsättningar för precis vad som helst.”

Just så. Vägen till en bra skola för alla går inte via ”Likvärdighetsagendan”, utan via en bestämd brytning med flumskolans föreställningar. Ordning och arbetsro i klassrummet, skärpning av ämneskraven, stärkt roll för den kunnige läraren, tydligt ledarskap i skolan, klart deklarerade normer för vanor och beteenden för livet, inklusive vanan av målinriktat arbete (”Grit”) – samling kring en sådan agenda skulle kunna vända svensk skola. Allt annat är ”side-shows”.

**BARBARA BERGSTRÖM
HANS BERGSTRÖM**

Internationella Engelska Skolan.